

מסורת הש"ס

(א) שנת קי: [מסופחה פ"ג],
(ב) שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)
(ג) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]
(ד) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]
(ה) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]
(ו) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]
(ז) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]
(ח) [שנת קפ: ע"ט, א (א שנת)]

הגהות הב"ח

(א) גמ' וזכ"ר לצור למגדל
וצ"י לבית לגינה: (ב) תוס'
ד"ה כל היסוד וכו' ושיעור
גובה היה להם כמגדל:
(ג) ד"ה ומתא וכו'
הדקדוקי פטור וא"ו וכו'
דלמך המס רשב"ג ממסר
לדע:

מוסף רש"י

ביבירין של היה ושל
עופות. קפיפות מוקפין.
אין צדין מהם ביום
טוב. אלא לאו ילוד
ועמד קא חשי ליה, ש"מ
המכניסו לביבירין אין זו
לדעו (שבת ק"ח). ואין
נזופין לביבירין מנזופין.
כיון דלא מוקפיה לא מני
למטע דליהו (שם). והא
ר' יהודה. ה"ה ה"ה ה"ה
לדעו ר' יהודה ה"ה ה"ה ה"ה
דמתיבין לא חשי ליה, ה"ה
לדעו עד שימניסו לבית
(שם). הצד צפור. עד
למגדל.
משמ"ר בלע"ז, חייב דזו
היא צדו, אכל אם הכניסו
לבית אינו ילוד כתיב, ש"מ
לו דרך מלכות (שם ק"ח).
וצבי לבית. וצ"י ילוד
משהכניסו לביתו ועל
בפניו אכל אם הכניסו
לגניה או לתרין אין זו צד
(שם ק"ח). אלא עופות
אנופות קשיא. דהא בין
לר' יהודה בין לרבנן פטור
למגדל קאמי (שם).
ביבירין מקורה. ה"ה ילוד.
(שם). בצפור דרור.
מני דקמי פטור לבית
לא, כנפול דרור עסקין.
שדרכה לזר בבית כנפול
ושמעת מוות לוח (שם).
השאה דאיתיה לרבי.
לאוקמינה מתיבתא כרבנן
(שם). שחיא. מתיבתא.
שהא שמה לאחא זה
(שם). עוקצי. פילוח
להשטת כן (שם). וארדי.
כל מי שאלו כן
מכלל הפליגי. והא
אוקמינה לרבנן מני צד
קטן אחר (שם). וצד
נפקא לך מיהא. כל שכן
כיון דלא פליגי עליה
הלכתא כותיה (שם) בין
חלוקין בין לא חלוקין הלכה
כמוטו (ע"ז ב"ב). אמר
גמור זמורתא תהא.
אמר השמעה צמורה
כעלמא בלא לזר (שם)
בתמיה. אפי' תלמודו של
רב יוסף וק"ל אהא
תלמודי לומר הלכה כמוטו
ותהא מני בעלמא. דלי
אין חלוקין הלכה למה לי
(ע"ז ב"ב).

רבינו הגנאל

ביבירין של היה ושל
עופות ושל דגין אין קשיא
מזן ביו"ט כ"ו, קשיא
חיה אחיה קשיא עופות
אנופות ומפרקינן לא
קשיא ומתיבין ר' יהודה
חייב, ש"מ יהודה כל חיה
לביבירין פטור. ויבין
שנה כברייתא אין צדין.
כי הביבירין לר' יהודה
כיער חשוכין. ומתיבין
דקמי אכל צדין חיה
מן הביבירין.

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ד.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מ"י פ"י מהלכו
שנת הלכה י"ט סגן
לאון סה ע"שע"ע ח"ס ס'
שטן ספק פ':
ג ד מ"י ש"ם הלכה כ':
ו ה מ"י פ"ב מהל' י"ט
הלכה ז סגן ש"ם טור
ש"ע ש"ם ספק ז ופי' מל'
ספק ז:
ז ח מ"י ש"ם הלכה ז'
מנהלות שנת הלכה כ'
טו"ש"ע ס' ספק ז:
ח ז ח מ"י פ"ב מהל' י"ט
י"טע הלכה ז סגן
לאון ע"שע"ע ח"ס ס'
מל' ספק ג:

לעני רש"י

משמ"ר. ארון כלים.

רבינו הגנאל (המשך)
הכחמים הוא דפליגי עליה
ד' יהודה. ותנן הצד
צפור למגדל וצ"י לגינה
ולחצר ולביבירין נגמרה
צידתו וחייב בשבת.
וקמי לחצר ולביבירין.
ביבירין הוא דומיא דחצר,
כאשר כל מה שבחצר
מותר לצוד אותו ביו"ט,
כך כל מה שבביבירין
צדוי הוא קודם לכן.
אסיקא עופות אנופות
לא קשיא. מתניתין בביביר
מקורה והוא כבית נגמרה
צידתו. וביבירא בביביר
שאינו מקורה שלא נגמרה
צידתו. כיון שאינו מקורה
יתכן (שיפתח) (שיפתח)
אחריו כן בכל שעה
שדרכה לפיכך אין צדין.
ואי קשיא לך דהא
בין ר' יהודה ובין
רבנן הצד צפור לבית
בשבת פטור הוא, שלא
נגמרה צידתו. והנה ה"ה
מקורה הוא, ואפי"כ אינה
צדו. וכיון דבשבת פטור,
ביו"ט אסור לצוד ממנו.
חלוקתם בצפור דרור הוא,
ושאינו צפור דרור משאר
עופות. דשאר עופות
כיון שנימניסין בביביר
מקורה נגמרה צידתו, אבל
צפור דרור אינה מקבלת
מרות, ואין נגמרת צידתה
אלא במגדל. בחד שיהיא
פירוש כגון ריצה אהא
ואינו צריך לפרש בני
ביני. כל היסוד נפול טולא
דכתיבן אהרדי. פירוש
בעת שחמכה במורה,
צל כותל המערבי מגיע
עד כותל המזרחי, והוא
ביביר קטן. רשב"ג אומר
היכי דמי מחוסר צידתו.
ואסיק ואפי"כ דבאין
לכלובין לערב, כגון יוני
שוכן רונן עלייה, כיון
דבעי דבויי להו, אסור
לצוד מהן ביו"ט, אבל
אוזין ותרגולין ויונים
הרדסיאות, אפי"כ צדין
אותן. כיון דבאין לכלובין
לערב ומזונותן עליו,
ולבוא לכלובין מיהא לא
בעי דבויי, דבני תרבות
הן, ואין בורחין מבני
אדם אלא שרוחין כי
באין לצודן (ב) [מניחין
אמר רב יהודה אמר
שמואל הלכה כרשב"ג,
דכל מחוסר צידה בענין
שארנו אסור, ושאינו
מחוסר צידה מותר. מתנ'
שחייב לר"ג כ"ו. אמר רב
יהודה אמר שמואל אין
הלכה כר"ג. איכא דמתני
לה אהא דתניא שוחטין
מן הביבירין ויט, בידעו
שפערב יו"ט נצודו, [הא] ספק
נעשר כמי שצודו ביו"ט
ואסור. אמר רב יהודה
אמר שמואל הלכה כר"ש
בן אלעזר.

המחוסר צידה לידה. שצריך לזודו: **גמ'** ה"ה
הכניסו למגדל עץ שקורין מנישטי"ר או ה"ה
הכניסו לבית בשבת: חייב. דכיון דהכניסו
כצור למגדל ועל לפניו
הרי הוא אסור ועומד ונגמרה צידתו
כצור להכניסו לבית ועל בפניו פטור
שיולא לו דרך חלונות ואין כאלו צידה
או צדי שהכניסו מן החוץ לביביר ועל
לפניו אין זו צידה: **וחכמים אומרים**
לצור למגדל. היא צידתו כאשר אמרת
אבל צדי אין צריך עד שיכניסו לבית
לדף לגינה ולחצר ולביביר הוי צידה
ומתיבתין דקמי לדין מן הביבירין
ציוס טוב רבנן היא דלמרי משכננס
לביביר הוא נלוד ועומד וברייתא ר'
יהודה: **אלא עופות קשיא**. דהא
כולהו מודו דאין צידתן אפילו לבית:
מקורה. שיש לו גג. **ה"ה**. דקמי
גבי שנת פטור למגדל ולא לבית:
כצפור דרור. שדרכה צדית כנפולה
שידעת להשמט צויות הצית לכל כד
ולכן נקראת דרור על שם דירה
שדרכה בכל מקום: **השאה דאפיס**
להכי. דעופות אנופות לא קשו
אהרדי ולא דחיקא לאוקומי מתני'
כפולוגתא דתנאי חיה אחיה נמי לא
תוקמא כתנאי אלא מתרוביה כרבנן
ומתיבתין צדיביר קטן וכן היא דשבת
וצרייתא דקמי אין לדין צדיביר גדול
ויש לה להשמט. ורשב"ג אף צדיביר
קטן פליגי אס' צ"ל הצד מלודא אי
נמי לאו לאפלוגי אהא אלא לפרושי
כדלקמן: **נחד שחיא**. כפעת אחת
שהא שמה עליו לתפשו אין לו
להשמט ממנו: **עוקצי עוקלי**. זיות:
דנפלי טולא דכסלי אהרדי. מרוב
קטנו וקצרו: **הלכה מכלל דפליגי**.
רבנן עליה למימר כל הביבירין שוין
בתמיה והא אוקימנא צדיביר קטן
משום דלנוד ועומד: **מאי נפקא לך**
מינה. אלא חייב הלכה כ"ש דלי לא
פליגי הלכתא היא: **אמר ליה גמרא**
גמור ומורסא סהא. משל שטיס הוא
כמו זבון וזבין תגרא אקרי (ב"מ דף מ:)
כך גמרא גמור אומר לתלמיד שוטה
למוד הן אמת הן שגשג ויהא לך
לומר ושיר: **הצד מלודא**. כלומר
שצריך לבקש מחזונות לתפשו והיינו
שיעורא לדיביר גדול דלעיל ואידך
צדיביר קטן. ורש' ורש' עשרינהו לעיל
תדא שיעורא ורש' יוסף כהאי
שיעורא: **הרדסיאות**. על שם מקומם
ו"ה ע"ש הורדוס והן הגדלים צדמים:
לכלובין. סל שמקנינן בו כמו כלוב
מלא עוף (וי"מ ה'). אוזין ותרגולין
באין לערב לכלוב ונוח לתפשו שם
הלכן הרי הן כנלודין ועומדים ומותר
לזודן אפילו חוץ לכלובין: **יוני שוכן**
ויוני עלייה. יוני הבר הן ושתיין
ואוכלין בחוץ: **בטפיהן צדיביר גרס**.

כמין פכין נותנין צדמות הצירות והמגדלים
לכן שם עופות הצד: **ומוזונותן עליו**. הלכן
כשהמה הן ומשיבי מוזמן: **הני עזידי לרבויה**. יוני
שוכן עשוין להשמט ולכרוח מפני בני אדם:
לכלובין קאמרינן דעזידי לרבויה. פורחין
על קינן וכריך לעלות אחריהן וגם שם
נשמטין ממנו וירדו: **בתנ"י מוסרין הן**. גמ'
פרק מעשה לסמור: **אלא שאין לרונן**
לקבל הימנו: **גמ'** מעשה לסמור. בתמיה
וכי דרך המדברים לומר דבר ומציאין
מעשה אחריו להכחיש דבור הראשון:
ספק מוכן. כלומר וזו שאמרנו לא יטול
מהן מספק דהיינו ספק מוכן וספק
מוקפה ואסור לאו דברי הכל היא
אלא פלוגתא דרבנן גמליאל ור' יהושע
היא לקמן בשמעטין מייטין לה צדיבירא:
דמתני לה. להא דשמואל דאסר
ספק מוכן: **אהא**. מאן דמתני אמתיתין
אמר אין הלכה כר"ג דלא שייך למימר
הלכה כר' יהושע משום דלא תני ליה
לר' יהושע צדמתיתין שוחטין

כ"ד היבא דנפלי מורא מן הכתלים. ושיעור (א) היה להם גובה
כתלים של צדיבירין: **כ"ד** שאומר הבא מצודה ונצודנו בו.
וא"ת והרי אמרינן לעיל שיעור אחר ופ"ה לאידי ואידי חד שיעורא
הוא ודוקא הוא דאסר כן אמאי מפרש אותו פעם אחרת והלא פירש
לעיל היכי דמי צדיביר גדול וכו' לכך
נ"ל דלעיל מיידי צדמה ומה והכא
מיידי צדפות ואפי"ג דלעיל קאמר
הא צדיביר מקורה מכל מקום לא
פירש שיעור הצדיביר צדמה לא הוי
מחוסר צידה והשתא ניחא דפרך
עלה מאוזין ומרגולין:
ותניא הצד אוזין ותרגולין ויוני
הרדסיאות (א) . וא"ת
והא קיימא לן כל פטורי דשבת פטור
אבל אסור מדרבנן ומתיבתין נמי
מודה דפטור אבל אסור מדרבנן וי"ל
לפי מה שפירשתי צדמתיתין ניחא
דגורין מוונות גינה שמא יצא ללוד
מהן דאסר כן ע"כ צריך לומר דאסור
מן התורה דאסר אינו אסור אלא
מדרבנן לא הוה גורין ליתן מוונות
משום שמא יצודם דהוי גינה לגינה
אי נמי סמיך אהיה דתנן פ' האורג
צמסקת שבת (דף ק"ו: ושם) דלמרי
המס ר"ג מחוסר צידה ה"ה
למורי פטור דהא מחוסר צידה ווא"ל
ה"ה מתוכו חייב והכי פריך הואיל
ואוקמת מחוסר צידה דרוחא לומר
כל שאומר הצד מלודא ונלודו אי"כ
היכי קאמרת ה"ה ה"ה אוזין ותרגולין
פטור הא שפיר חשיב מחוסר צידה
כיון שצריך לומר הצד מלודא
ונלודו וצמטוסר צידה ה"ה מתוכו
חייב והכא הוי ה"ה מתוכו:
אלא

כרבי שמעון בן גמליאל (א) אמר ליה אביי הלכה
מכלל דפליגי (א) אמר ליה
ומאי נפקא לך מינה אמר ליה גמור
זמורתא תהא: זה הכלל כל
המחוסר צידה וכו': היכי דמי
מחוסר צידה אמר רב יוסף אמר רב יהודה
אמר שמואל הכל שאומר הבא מצודה
ונצודנו אמר ליה אביי והא אוזין
ותרגולין שאומרים הבא מצודה ונצודנו
ותניא הצד אוזין ותרגולין ויוני
הרדסיאות פטור אמר רב רב הונא
אמר שמואל הללו באין לכלובין
לערב והללו אין באין לכלובין
לערב והרי יוני שוכן רונן עלייה
דבאין לכלובין לערב חייב אמר רב רב
הונא אמר שמואל הללו באין לכלובין
לערב ומזונותן עליו והללו אין
לכלובין לערב והני לא עבידי לרבויה
כוליהו נמי עבידי לרבויה לכלובין
קאמרינן דעבידי לרבויה: **בתנ"י**
מציודות חיה ועוף ודגים שעשאן מערב
יום טוב לא יטול מהן ביום טוב
אלא אם כן יודע שצודו מערב יום טוב
ומעשה בנכרי אחד שהביא דגים לרבן
גמליאל ואמר מותרין הן אלא שאין
רצוני לקבל הימנו: **גמ'** מעשה
לסתור חסורי מחסרה והכי קתני ספק
מוכן אסור ורבן גמליאל מתיר ומעשה
נמי בנכרי אחד שהביא דגים לרבן
גמליאל ואמר מותרין הן אלא שאין
רצוני לקבל הימנו אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה כר"ג ואיכא
דמתני לה אהא דתניא ספק מוכן ר"ג
מתיר ורבי יהושע אסר אמר רב יהודה
אמר שמואל הלכה כר' יהושע ואיכא
דמתני לה אהא דתניא שוחטין